

Referat fra Regionalt Planforum

DATO: 24.mars 2021   **TID** kl. 12.30-13.40
STED: Digitalt møterom -Teams

SAK 2 - Regional plan for senterstruktur og handel

DELTAGERE	Kommuner	
	Arendal:	Kristin Fløystad (plan)
	Bykle:	Signe Berit Sollien Haugå
	Evje og Hornes:	Siv Terese Kile Lie
	Flekkefjord:	Hans- Egill Berven, Tor-Hallvard Taxerås (plan), Petter Rappe (plan)
	Froland:	Ole Tom Ørnevik
	Gjerstad:	Tonje Ausland, Svein Bratteklev, Ole Andreas Sandberg, Tom Slåen Lied Lilleholt
	Grimstad:	Maria Lauvdal (plan), Bodil Slettebø (næring)
	Kristiansand:	Geir Askvik Haugum, Vibeke Wold Sunde
	Kvinesdal:	Liv Øyulvstad, Tor Arne Eiken,
	Lillesand:	Kristin Uleberg, Preben Løkke Værholm
	Lyngdal:	Torhild Hessevik Eikeland (plan)
	Tvedestrand:	Anne Torunn Hvideberg
	Vennesla:	Torgeir Haugaa
	Åseral:	Kari Røynlid
Regionrådene		
Svein Vangen		Lister
Rita Hansen		Setesdal
Avinor		
Arne Johan Johnsen		Arne.Johan.Johnsen@avinor.no
Bane Nor		
Ragnhild Haslestad		
Statsforvalteren		
Thomas C. Kiland-Langeland		
Janne Thygesen		
Hans Olav Myskja		
Agder fylkeskommune		

Ingvild Nina Skjong Ingunn Dahlseng Håkonsen Kenneth Andresen Manuel Birnbrich Lisbeth Reed Kåre Kristiansen Frode Amundsen Diderik Cappelen Bjørg Hellem Heidi Iglebæk Marianne Gjellestad Elisabeth Mathisen Signe Gunn Myre Torleiv Momrak Wenche Klungland Steinar Ånesland Gunnar O. Lindaas Benny A. Johansen	Plan Møteleder Plan Referent Fylkesdirektør analyse og plan Plan Plan Plan Plan Plan Plan Strategi og mobilitet Folkehelse Utbygging ressurs Strategi og mobilitet Virkemidler og entreprenørskap Forvaltning vei Forvaltning vei Analyse – leder Virkemidler og entreprenørskap

Generell informasjon om saken

Plansak	Regional plan for senterstruktur og handel
Planfase	Intern prosessforberedelse- før oppstartsvarsel

Fylkeskommunen innledet kort om bakgrunn i saken og om tidligere planer for senterstruktur og handel for aust og vest. Fylkeskommunen har startet opp arbeidet med intern prosessforberedelse til ny samlet regional plan for senterstruktur og handel og ønsket derfor følgende spørsmål besvart;

1. Hva er dere opptatt av i utarbeidelsen av en slik plan? Hvilke forventninger har dere?
2. Hva bør være formålet med en ny regional plan for senterstruktur og handel i Agder?
3. Hvilke utfordringer ser dere når det gjelder senterstruktur og handel i egen kommune eller i Agder som helhet, og hvordan tenker dere en slik plan kan bidra til å løse dem?
4. Hvor mener dere det er behov for mer kunnskap, analyser, eventuelt utredninger, for å kunne utarbeide en ny plan?
5. I den grad dere har vært berørt av de gjeldende planene for tidligere Aust-Agder og Vest-Agder, hvordan synes dere de har fungert?
6. Hvordan ønsker dere å bli involvert i planarbeidet videre? Hvilke andre organisasjoner eller grupper mener dere bør involveres og hvordan? (f. eks. næringslivet, barn og unge)

Følgende temaer ble tatt opp i diskusjonen;

- FNs bærekraftsmål

- Kunnskaps- og utredningsbehov – analyser mm.
- Hensyn til lokale forskjeller og behov på Agder. Distrikt vs. byer/tettsteder, innlandet vs. kysten.
- Lokalpolitisk forankring
- Medvirkning – hvordan ivareta bred medvirkning, barn og unge
- Jordbruksforvaltning
- Digitalisering

Planen er kompleks innen ulike temaer og ulike nivåer, og dermed er det viktig med en god prosess med distriktene så vel som bysentrene. Planen skal ses i sammenheng med de andre pågående regionale planprosessene. Utviklingsperspektivet er viktig for å gjøre Agder et godt og bedre sted å leve. Fylkeskommunen ønsker å ha en god dialog om sentersoner og distriktsområdene, en utviklingen må ses over tid.

Diskusjon:

Statsforvalteren minner om at det nylig er kommet sterkere nasjonale signaler vedrørende jordvernet som knytter det til FNs bærekraftsmål, jf. Brev fra Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet 8. januar 2021. Regionale planer er et viktig verktøy i denne sammenheng. Jordvernet må vurderes sammen med friluftsliv, biologisk mangfold i randsonen av dyrket mark, boligetablering mm.

Nye handelsområder langs hovedveier er ikke ønskelig da dette vil generere økt biltrafikk og handelsområdene kan potensielt utvides. Da kan dyrket mark og naturområder stå i fare for å bli nedbygd. Det er ønskelig å kartlegge og definere viktige områder for jordbruk og natur for å synliggjøre dette - også i forbindelse med delregionplanene som skal utarbeides fremover, deriblant areal og transportplaner. Hensynene kan refereres til i retningslinjene og/eller bestemmelse. Statsforvalteren ønsker å delta videre i planen.

Grimstad kommune er positivt til at planen skal revideres og hele Agder ses på som en helhet. Det er viktig at næring og handel ses i sammenheng med landbruksforvaltningen, spesielt i denne kommunen som en stor jordbrukskommune. Utfordringene er hvordan planen er forankret hos lokalpolitikere. Kommunen ønsker en god medvirkningsprosess som vil gjøre at politikere får et sterkere eierskap til den regionale planen og kan følge den. Dette vil medføre en styrke av de lokale handelssentrene.

Arendal kommune trekker frem at det i planen bør ses på hvilke behov regionen Agder har og hvordan fordelingen er med tanke på type handel/næring. «Alle trenger ikke alt». God politisk forankring er et nøkkelord i den videre planprosess.

Gjerstad kommune er også positiv til ny regional plan, og påpeker at det er viktig at planen ikke medfører at potensielle handelsnæringer ikke ønsker å etablere seg i

kommunen/fylket på grunn av for strenge bestemmelser. De mener dette har vært hovedutfordringene i nåværende plan. Det vises til nabofylket Telemark, der de mener at det er romsligere bestemmelser for etablering. Ferdselsårene har endret seg i siden utarbeidingen av gjeldende regional plan for Aust-Agder, og går nå mer på tvers. Utfordringen er å kombinere hensynet mot klima og miljø, og handel langs ferdselsveiene. Kommunen ønsker en reel medvirkning i planen, jf. attraktivitet for bomiljø og næringsutvikling.

Bykle kommune uttrykker at det er viktig at handelsstedene blir lagt til der menneskene bor, bygdesentrene bør være med i planprogrammet. Dette med bakgrunn i at en bør ha en politikk også for utvikling av handel og service i distriktene med tanke på levedyktige lokalsamfunn og funksjonelle bosteder. Ofte gror tettsteder opp langs hovedferdselsårene og dette bør vurderes videre i planen blant annet hva gjelder fartsgrenser og trafiksikkerhet ved slike selvgrodde områder. Handel og samlokalisering er ønskelig eks. gjennom drivstoff- og ladestasjoner.

Lyngdal kommune mener at det er viktig å se forskjellene mellom kommunene og deres ulike utfordringsbilder. Kommunen ser utfordringen ved å ha bestemmelser i planen, da dette potensielt kan skape hinder for lokalt selvstyrene, eksempelvis ved handel/næring langs E18/hovedfartsåra.

Tvedestrand kommune støtter opp om innspillene fra kommunene, og mener at dialog er viktig. Kommunen tar opp spørsmålet om hva som kan gjøre regionen attraktiv og være fremtidsrettet hva gjelder bestemmelser i planen. Kommunen ønsker samordning, men det er også viktig å se på de lokale forskjeller. Innspill fra næringslivet er viktig å få med i prosessen.

Statsforvalteren ser viktigheten av planarbeidet og har store forventninger. I dag er det et stort press for etablering for handel utenfor sentrumsområdene, og det er derfor viktig med lokalpolitisk forankring. Statsforvalteren foreslår mulige medvirkningsarenaer, eksempelvis politisk verksted slik som ble gjennomført ved utarbeidelse av ATP- planen i Arendalsregionen på Frolandia. I lyset av tidligere innspill fra kommunene, er det viktig å unngå «flukt fra Agder» når det gjelder næringsetablering. Regionale perspektiver inn i planbestemmelsene er viktig, slik at bestemmelsene får lokale nedslagsfelt. Hva gjelder kunnskapsbehov vil vurdering av riktige avstander mellom næringer være sentralt og hvordan utviklingen vil være med tanke på transportbehov og attraktivitet. Statsforvalteren setter søkelyset mot en bred medvirkning, spesielt mot barn og unge, f.eks. ungdomspartiene. Slik tidligere nevnt vil sammenhengen med de andre planen og byvekstavtalene, jf. nullvekstmålene være aktuelle temaer å se på hva gjelder utvikling av næring og handelsområder. Statsforvalteren er enig med formålet som er å skape gode sentrum - ikke nye sentrum. Klimahensynet og at planen vurderer FNs bærekraftsmål og bruke Agdertall i dette, jf. bærekraftig utvikling.

Formålet er å skape ny politikk for å skape bærekraftige samfunn. Hverdagshandelen bør stå i sentrum i planen, eksempelvis sykkelavstand mellom sentrum, nærmiljøsentrum, ikke åpne for nye kjøpesentre, muligheter for å få ytterlig hjemtransport for å redusere utslipp mm. Behovet bør ses i sammenheng med befolkningsmengde.

Lillesand kommune ser at formålet med planen bør være gode næringsområder basert for behovet. Type næring bør defineres, ikke all næring er handel.

Flekkefjord kommune har gjennomført et arbeid med å omdefinert sentrumsområde, til å være opplevelses- og kulturbasert næring, jf. Flekkefjordbanen. Kommunen har sett at mangfoldet i sentrum må fremdyrkes slik at befolkningen kan få et eierskap av sentrum. Ved å bruke dette grepet kan man få vekket til livet et sentrum og dermed bedre leveområde. Kommunen oppfordrer til kreativ tanker i planprosessen.

Fylkeskommunen spør kommunene om hvor de ønsket at offentlige tjenester skal ligge. Kristiansand kommune tar oppfordringen og uttrykker at plassering av slike tjenester er viktig med tanke på det daglige behovet i senterstrukturen. De viser til sin egen arealstrategi i kommuneplan. Arendal kommune uttrykker at offentlig tjeneste må ligge i nærheten av kommunesenter/bysenter og kollektivknutepunkter, og ønsker dette stadfestes i regional plan.

I planen er det viktig at digitalisering står sentralt, effekten av tjenester/handel, lokalisering og transportbehov synliggjøres.

Det ønskes at hva som ligger i utredningskrav ved ny handelsetablering bør spesifiseres bedre. Fylkeskommunen må se til fremtidsreuder i handel, estetikkbehov på handelssteder, og et kulturtilbud i «handelslandet»- samt barn og unge som ikke kan komme til disse områder uten kollektivtransport, jf. redusere utslipp.

Kommunene ønsker en bred medvirkning og delta i den videre planprosessen. Dette er viktig for å få håndtert regionale og lokale forskjeller mm.